

Från redaktionen

En affisch flimrade förbi när tunnelbanetåget passerade Gamla stan. 'Konsten handlar om livet' stod det, mer gick inte att uppfatta. Att konsten handlar om livet, och lika mycket om kvinnors liv som om männens, det är tesen bakom de frågeställningar vi behandlar med det här temanumret om feministisk konstvetenskap.

Termen feministisk konstvetenskap kräver kanske sin förklaring eftersom den verligt inte tidigare använts i Sverige. Att vara feminist innebär att arbeta utifrån ett kvinnoperspektiv — dvs att behandla kvinnliga erfarenhetsområden och kvinnors historia, att göra kvinnorna till subjekt i samma utsträckning som männen. Självklart behöver vi kunskaper om *hela* mänsklighetens historia för att kunna åstadkom-

ma en vetenskapligt korrekt historieskrivning utan vilken det blir omöjligt att förstå vår situation i dagens samhälle. Men för att åstadkomma en rekonstruktion av vår, kvinnors och mäns, gemensamma historia, måste kvinnoforskningen analysera och korrigera tidigare historikers — av en patriarkal syn genomsyrade arbete. (För en presentation av kvinnoforskningens bakgrund och huvudströmningar, se *Kvinnovetenskaplig tidskrift* 1: 1980!) Inom konstvetenskapen är dessa brister särskilt påtagliga, paradoxalt nog i jämförelse med tex den feministiska litteraturforskningen som ligger väl framme i Skandinavien.

Diskussionen kring kvinnornas konsthistoria, kring de kvinnliga konstnärernas

ställning i konstlivet, deras bilder, uttryck, möjligheter till yrkesutövning, mottagande i offentligheten, val av genrer och material att uttrycka sig i, hela detta forskningsområde har inte mer än drygt tio år på nacken och kom med den nya kvinnörelsen — först i USA men snart därefter också framför allt i England och Tyskland. Här i Sverige har debatten knappt kommit igång.

I det här numret introducerar vi en ny syn på den nuvarande konstforskningens begränsningar och oanade möjligheter. *Griselda Pollock* ger i en för KVT specialskrivna artikel uttryck för sin kritik av den borgerliga konstvetenskapen som hon menar präglas av en begränsande, estetisk konstuppfattning utan hänsyn till produktionsvillkoren. Artikeln pekar på möjligheter att med hjälp av marxistisk och feministisk ideologianalys i kombination övervinna konstforskningens påstådda kris och isolering.

Vi är också glada över att kunna presentera en uppmärksammat artikel av *Lisa Tickner* om de bilder kvinnliga konstnärer under 1970-talet skapat som ett svar på den tidigare mansdominerade kulturrens 'koloniserade' kvinnobilder.

Cillie Rentmeisters genomgång av allegoriska kvinnobilder inom framför allt skulptur och måleri från antiken till våra dagar visar på klyftan mellan dikten och verkligheten och hur det patriarkala samhällets kvinnor utestängts från den frihet, rättvisa och konstutövning som konstverken förespeglar.

I Sverige har bristen på kvinnoforskning inom konstområdet reflekterats i den förvirrade diskussion som uppstått kring de senaste årens kvinnoutställningar. I *Anna Lena Lindbergs* och *Barbro Werkmästers* artikel tas framför allt 'Vi arbetar för livet', som utgångspunkt för en analys av mottagandet i offentligheten och de frågor som då uppstod, tex kring problemet vad ett kvinnligt bildspråk innebär.

Kanske beror konstvetarnas bristande gensvar på kvinnoforskningens utmaning på att så få konsthistoriker som forskat varit kvinnor? Att de funnits visar emel-

lertid *Grethe Holmens* presentation av den tidigaste — Anna Brownell Jameson — och hennes omfattande produktion.

Vi hoppas att det här temanumret kan stimulera till debatt och till att fler börjar forska på området som öppnar nya perspektiv och innebär en teoretisk utmaning.

KVT två år!

Vi gnuggar oss i ögonen och inser att KVT nu passerat sitt andra utgivningsår. Vi når fortfarande inte ut via pressen i den utsträckning vi skulle vilja. Det borde vara pressens ansvar att förmedla denna samhällsviktiga forskning, eftersom vi som alla mindre tidskrifter har svårt nå ut till den stora läsekretsen. Däremot når vi de läsargrupper som olika temanummer vänder sig till, och efterfrågan växer från forskare, lärare, vårdarbetare, fackligt aktiva och andra som har ett intresse av kunskaper och argument i den dagliga kampen för frigörelse och jämställdhet.

I den aktuella debatten har nämnts (*Ut med forskningen*, UHÄ/Liber 1981) vikten av att 'fånga upp olika idéer och initiativ, som kommer fram inom universitetet likaväl som förslag och behov som förs fram från olika organisationer och grupper i samhället' och att göra forskningsinformationen temainriktad i större utsträckning än hitintills. Detta stämmer mycket väl överens med den verksamhet som vi nu bedrivit under två år.

Vår strävan bakom de två första årens utgivning har varit att introducera dels grundproblematiken på olika områden inom kvinnoforskningen, dels något av den aktuella debatten på 'forskningsfronten'. Eftersom så lite av denna forskning finns tillgänglig på svenska och eftersom den behövs som ett korrektiv i kurslitteraturen, har vi valt att den första tiden framför allt ta upp grundproblematiken. Vi vill redovisa kvinnoforskningens läge och centrala problem och vi tar — som vi sagt flera gånger i tidigare ledare — gärna emot läsarnas synpunkter. Idéer

som har uppfattats som centrala i den svenska diskussionen är *natur & miljö, arbete (avlönat och oavlönat), medvetande & utopier, kärlek & sexualitet*. Kvinnoperspektivets generella implikationer för vetenskapen (*Vetenskap, patriarkat, makt*) blir temat för det planerade kvinnouniversitetet i Umeå (Sverige), juni 1982.

Arbetsformer

Från början hoppades vi att KVT skulle bli nordisk i verklig mening, dvs inte bara läsas i hela Norden utan också kunna produceras i ett land i taget med hjälp av ett rullande redaktionssystem. (Det skulle samtidigt lösa språkproblemet åt oss om tidskriften kunde ges ut på omväxlande danska, norska och svenska. Som det nu är finns inga resurser eller möjligheter för redaktionen att hålla i flerspråkiga nummer.) Men det visade sig att det fn är svårt att finna kvinnor som har tid och möjligheter att satsa på tidskriftsarbetet,

det är ju ett stort gratisarbete det är fråga om. Dessutom har vi efterhand också insett att det kan bli praktiska problem med att flytta runt en redaktion som nu har etablerade tryckerikontakter och sitt administrativa centrum i Lund.

Men de olika Forum-organisationerna i Sverige då? Vi har vid olika tillfällen framfört förslaget att redaktionsarbetet i tur och ordning kunde förläggas till de olika svenska högskolorerna. Nu har vi fått napp från Umeå där en temaredaktion bildats för nummer 2: 1982 som ska handla om socialisation. Annars har det ännu så länge mest varit forskare i Lund som kontaktat oss om idéer och som bildat temaredaktioner och arbetat med olika nummer tillsammans med oss. Det gäller även kommande nummer om boendemiljön och om kvinnor och teknik. Feministisk teologi är också ett ämne som det finns intresse för att ta upp framöver. Alla som har idéer och vill arbeta med dem är välkomna. Hör av er!

ALL